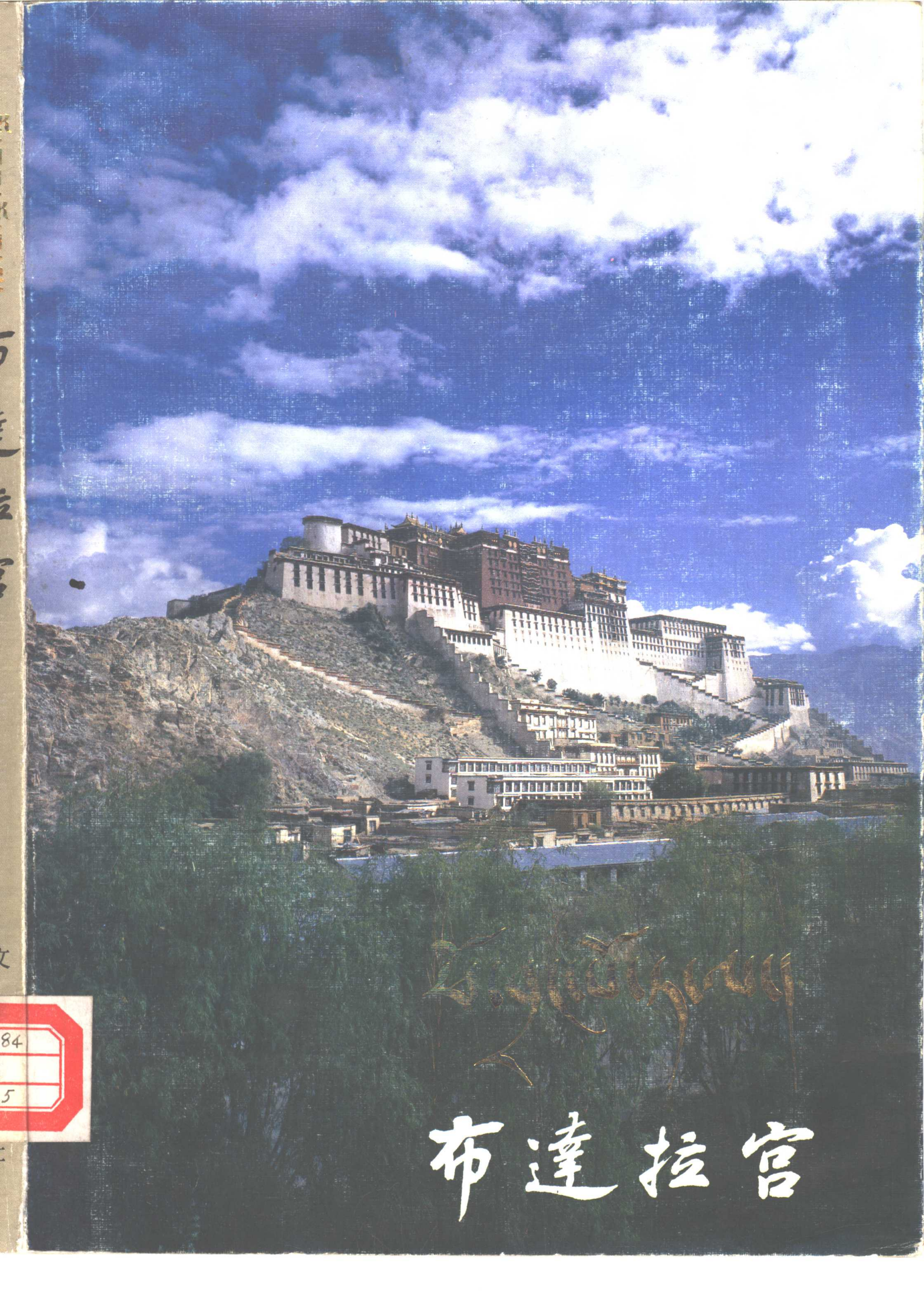

万
道
玄

文

84
5

布達拉宮

བོད་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་

布達拉宮

ལྷ་ས་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟེན་འགྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟེན་འགྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱུ་

ལྷན་སྐྲུན་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟེན་འགྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱུ་

西藏自治区文物管理委员会编

ལྷ་ས་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟེན་འགྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟེན་འགྲུབ་ལྷན་ཁག་གི་རྒྱུ་

文物出版社

目 录

布达拉宫 (藏文)
(汉文)

洛桑土登文
仁增多吉译

图版

- 宏伟的建筑 (图版 1—19)
- 宫殿与陈设 (图版 20—42)
- 木雕艺术 (图版 43—51)
- 塑像 (图版 52—79)
- 壁画 (图版 80—102)
- 唐卡 (图版 103—127)
- 灵塔 (图版 128—134)
- 珍藏的文物 (图版 135—151)
- 藏书 (图版 152—155)

དཀར་ཆག

མི་ཡུལ་མི་ཉེ་ལ། (མོད་མིག)
(མུ་མིག)

ལོ་བཟང་ལྷོ་བ་བཟུན་གྱིས་བཅས་ལ།
མིག་ལེན་དུ་ལེན་བཟུང་།

དཔེ་སྐད་པར་གཞི།

བཟུང་ཆགས་མི་དྲུ་ལོ་བཟང་བཟུང་ལྷོ་བཟུང་ལྷོ་བཟུང་ལ།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 1—19)

མི་ཡུལ་དྲུ་ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 20—42)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 43—51)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 52—79)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 80—102)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 103—127)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 128—134)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 135—151)

ལྷོ་བཟུང་།

(དཔེ་སྐད་པར་གཞི་ 152—155)

ཚམས་ཚེན་གསུམ་ལྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་ཡོད་ལྷན་ཚམས་ཚེན་རྒྱལ་ཡོད་ཟེར། ཚམས་ཚེན་འདི་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་
དབུས་ལྷན་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཁྱིམ་མི་གྲུ་བཞི་བདུན་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཙམ་དང་བྲངས་རྒྱུད་བདུན་ཡོད། ཚམས་
ཚེན་ནང་གི་ཀ་བར་སྐྱམ་བུ་དམར་པོའམ་གོས་ཚེན་སྐབས་ཀྱིས་བདུམས་ཏེ་ཀ་འཕན་གྱི་བརྒྱན་ནས་ཡོད། ཀ་
བ་དང་གདུང་མ་གཞུ་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཚེན་མདོག་སྐྱ་ཚེགས་ཀྱི་རི་མའམ་ལྷ་སྐྱ་དང་། སང་གེ་ལྷང་ཚེན་སྐྱེ་
བརྒྱུ་དེ་ལྱི་རྒྱལ་དུ་མཛེས་པ་བྱས་ཡོད། ཚམས་ཚེན་གྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་དབུས་ལྷན་དུ་ལའི་ལྷ་མའི་བཞུགས་ཁྱི་
དང་དེའི་ཕོ་སྐྱོད་ཚུལ་ཚིང་གོང་མ་ཚན་ལྷན་གིས་གནང་བའི་བན་ཕྱག་བསྐྱར་མ་ཞིག་ཡོད། ཚམས་ཚེན་མཐའ་
སྐྱར་གྱི་ཚིག་ལྷེད་ལས་ལྷ་སྐྱེ་བཞི་ཉིས་བརྒྱ་གྲུ་བཅུ་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ཁྱིམ་ཟེན་པའི་ལྷེད་ལས་རིས་བྱིས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
ཁྱོད་ནས་སྐད་བྲགས་ཚེ་གོས་ནི་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་སྤོང་ལྷ་པ་དང་། གོང་མ་ལྷན་ཅི་མཛེས་འཕྲད་གནང་བའི་
སྐྱར་དེ་ཡིན། ཚམས་ཚེན་དེའི་ནང་དུང་ཚིང་གོང་མ་ཁང་གིས་དུ་ལའི་ལྷ་མར་གནང་བའི་གོས་བཏགས་ཀྱི་
ཕྱི་ལ་བ་ཚེན་པོ་ཚ་གཅིག་ཉར་ཚེགས་བྱས་ཡོད། དེ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏེ་ལའི་དཔོན་པོ་ཙམ་ཚེན་ཞིག་དུ་བརྗོད་གི་
ཡོད། བཟོ་ཙམ་ལྷན་ཀ་ལེགས་ལ་མཛེས་ཉམས་ཏེ་ཅང་དོད་ཅིང་། ལྷེད་དུ་ཚུལ་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་
དང་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐབས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྒྱན་བརྐོད་པའི་ཕྱི་ལ་འདི་འཕགས་ཚེད་གོང་མ་ཚང་གིས་ཚེད་མངགས་བཟོ་
བྲུ་བཏགས་ཏེ་དུས་ལྷན་པོ་གཅིག་སྐྱོད་ལྷན་བྱུ་བ་པེད་ཅེས་ཤོད་སྤེལ་ཡོད། ཕྱི་ལ་བ་དེ་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་
བཞུགས་དང་སྤྱི་འཛིན་མཛེད་སྐྱར་མ་གཏོགས་རྣམ་ཀུན་བཅུ་སྤྱི་གཏོང་གི་མེད།

འཚི་མེད་བདེ་ལུན་ནི་(བཀའ་གདམས་འབྲིལ་ཡང་ཟེར) ཤོག་མར་གཟིམ་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དེའི་ནང་
དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་སྤོང་དུག་པ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་བཞུགས་སྤོང་བ་པེད། ལྷན་ལྷ་ཁོང་ལ་བྲན་གསེ་རྒྱ་ཚེད་
ལྷ་ཁང་དུ་བསྐྱུར། དེའི་རྒྱ་ཁྱིམ་ལ་སྐྱེ་བཞི་ཉིས་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱུད་ཡོད་ཅིང་། མཐའ་སྐྱར་དུ་མཚོད་
གོས་མ་བརྒྱུགས་པའི་ནང་དུ་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་རྟེན་སྐྱེ་དང་། རྒྱལ་རྒྱལ་ལྷ་མ་ལེ་ཀ་རྒྱ་རྟེན་སྐྱེ་བརྒྱན།
གཞན་ཡང་ལྷ་ཚང་ཁ་པའི་འབྲས་སྐྱེ་སྐབས་བཞུགས་གིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་ཤོག་དང་གདུང་མ་སྐབས་ལ་འཕན་
དང་། ལྷེ་ལྷུང་རྒྱལ་མཚན་སྐབས་དབྱངས་ཏེ་མཛེས་ལྷན་ལྷན་ལ་ལྷ་བའི་ཚེག་མི་གསེ་པ་ཞིག་ཡོད།

འཕྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་དང་། རིག་འཛིན་ལྷ་ཁང་། དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་། ཐུབ་དབང་ལྷ་ཁང་།
ལམ་རིམ་ལྷ་ཁང་། ལྷན་ལྷ་ལྷ་ཁང་། ཚུལ་རྒྱལ་སྐྱུ་བུ་ལྷ་ཁང་། འཕགས་པ་ལྷ་ཁང་། ས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ།
ལྷོས་བསྐྱང་ཁང་། ལྷ་མ་ལྷ་ཁང་། བུམས་ཁང་སྐབས་ནི་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་ནང་གི་ལྷ་ཁང་གཙོ་བོའི་བྲས་
ཡིན།

འཕྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་དུ་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་སྤོང་རིམ་བུ་གྱི་འབྲས་སྐྱེ་བཞུགས་ཡོད་པས་མཚན་ལའང་
འཕྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་ཞེས་བྲགས། འཕྲུངས་རབས་ལྷ་ཁང་གི་རྒྱ་ཁྱིམ་ལ་སྐྱེ་བཞི་ཉིས་བརྒྱ་བཅུ་དུག་ཙམ་
ཡོད་ཅིང་། དེ་ཚམས་ཚེན་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རྒྱལ་ཡོད། ལྷ་ཁང་གི་དབུས་སྐྱེ་རྒྱུ་གསེར་སྐྱང་ཚིག་རྟེན་དུག་བརྒྱ་
བདུན་བཅུ་དོན་དགུ་ལས་བྱུ་བ་པའི་རྒྱ་པོ་གཞུ་ལྷ་ནི་སྐྱེ་ཞིག་དང་། སྐྱེ་རྒྱུ་རྒྱ་དུལ་སྐྱང་ཚིག་རྟེན་ཉིས་བརྒྱ་

བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་ལས་གྲུབ་པའི་དུ་ལའི་མ་སྐྱ་སྤོང་ལ་པའི་འདྲ་སྐྱ་ཞིག་བཟུགས་ཡོད། བཟུགས་ཁྱིའི་མདུན་
 རིས་སྤེལས་སུ་མ་བྱེད། མཁུ་པོ་མེ། རྩ་མཚོག་གང་གང་སྟགས་གིང་བསྐྱོན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་རྒྱན་
 རིས་གྱིས་མཛེས་པར་བྱས་གིང་། ལྷ་ཁང་གི་གང་བྱང་རིས་སུ་ཡོད་པའི་ཀླན་དགའ་ར་པའི་ནང་དུ་བཟུན་
 འགྲུང་ཆ་ཚང་ཞིག་བཞུགས་ཡོད།

རིག་འཛིན་ལྷ་ཁང་ནི་ཚོ་མས་ཚེན་སྤིད་ཞེ་སྐྱེན་ཚོགས་གྱི་རྩོད་རྩུ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་གི་དབྱུགས་སུ་སྐྱ་
 རྒྱ་རྒྱ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི་སློབ་དཔོན་པོ་ལྟུང་གནས་ཀྱི་སྐྱ་ཞིག་དང་དེའི་གང་རིས་སུ་རིག་འཛིན་བཟུང་།
 ལྷ་ཁང་རིས་སུ་གྲུ་ཕ་མཚན་བཟུང་བཅས་སྐྱ་འདྲ་རྣམས་ལ་བཟུང་དུ་བཟུགས་ཡོད། སྐྱའི་རྒྱལ་གྱི་གང་རྩོད་ལྷ་ལ་
 རྒྱུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཀླན་དགའ་ར་པའི་ནང་དུ་བཟུན་འགྲུང་སྟགས་སྐྱུག་དཔེ་མང་པོ་བཞུགས་ཡོད།

ལམ་རིམ་ལྷ་ཁང་ནི་ཚོ་མས་ཚེན་སྤིད་ཞེ་སྐྱེན་ཚོགས་གྱི་གང་རིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་དགོ་ལྷགས་
 པ་དང་བཀའ་གདམས་པའི་ལམ་རིམ་ཚོས་བཟུང་གྱི་སྐྱ་མ་ཚོའི་འདྲ་སྐྱ་བཟུགས་ཡོད་པས་མཚན་ལའང་ལམ་་་
 རིམ་ལྷ་ཁང་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཁང་དེའི་རྩོན་གཙོ་ནི་སྐྱ་རྒྱ་རྒྱ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི་དགོ་ལྷགས་པའི་སློབ་གནོད་
 མཁུ་པོ་ལྟུང་མཚན་ཚོང་ཁ་པའི་སྐྱ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཐའ་རྩོད་གྱི་མཚན་གསོལ་ནང་དུ་
 ལམ་རིམ་ཚོས་བཟུང་གྱི་སྐྱ་མ་དྲུག་བཅུ་ལྷག་ཅུ་གྱི་འདྲ་སྐྱ་བཟུགས་ཡོད།

སྐྱེན་སྐྱ་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་དེའི་བྱང་རིས་སུ་ཡོད་པའི་བཟུགས་ཁྱིའི་དབྱུགས་སུ་རྩོན་པ་སྤྱུ་ལུ་ཞིའི་སྐྱ་
 ཞིག་དང་། གཤས་གསོན་གཉེས་སུ་སྐྱ་རྒྱ་གསེར་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱེན་སྐྱ་བདེ་གསོགས་བཟུང་གྱི་སྐྱ་ དེ་
 མཚན་དུ་དང་རྒྱ་ནག་དང་། ཡོད་རྒྱ་གར། བལ་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་གྲགས་ཅན་རྣམས་གྱི་འདྲ་སྐྱ་སྟགས་
 བཟུགས་ཡོད། ལྷ་ཁང་གི་དེ་བུ་དུ་གསེར་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱེན་སྐྱའི་དེ་བུ་ལ་འཁོར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཞེང་
 ཚད་ལ་ལོ་ལྷམ་ཉེས་བཟུང་བཞི་བཅུ་དང་། མཚོ་ཚད་ལ་ལོ་ལྷམ་ཉེས་བཟུང་དང་དུ་བུ་བཅུ། སྟག་བཙུག་གསུམ་ལྡན་
 གྱི་རྩོད་དུ་རྒྱ་མིག་ཅེ་མེར་གན་ཇི་རས་བཟུན་པ་ཞིག་ཡོད། ལྷ་ཁང་མཐའ་རྩོད་གྱི་སྤེལས་བྱིས་སུ་སྐྱེན་སྐྱ་
 དང་། སྐྱེན་པ་གྲགས་ཅན་རྣམས་གྱི་སྐྱ་བརྩུན་བྱིས་ཡོད།

དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་དེའི་ནང་གསེར་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་དུས་འཁོར་སྟོན་བསྐྱར་གྱི་དེ་བུ་ལ་
 འཁོར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ས་འཛིན་རྩོད་མེར་ལོ་ལྷམ་ཉེས་བཟུང་བཟུང་བུ་དང་། མཚོ་ཚད་ལ་ལོ་ལྷམ་ཉེས་བཟུང་པའི་
 དུག་ཡོད། དེ་བུ་ལ་འཁོར་འདི་དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་ཡོད་གཞུང་ ལྷར་བཞེངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དུས་འཁོར་
 ལྷ་ཁང་དེའི་སྟག་ནས་ཡོད་རིགས་མི་དམངས་གྱིས་གནས་རིག་དཀར་ལོ་ལྷམ་ཉེས་པའི་སྐྱེན་སྐྱ་ཡོད་པ་དང་གྲུབ་་་
 འབྲས་བུ་ཚེན་པོ་སློབ་པ་གསལ་པོར་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་སྤེལས་བྱིས་སུ་དུས་འཁོར་གྱི་སྐྱ་བརྩུན་
 དང་། གམ་ལུ་ལོ་རྒྱལ་བཟུང་། དཀར་ལོ་ལྷམ་གྱི་སྐྱ་བཟུང་དཀར་ལོ་ལྷམ་མཁུ་པོ་ལྟུང་སྟགས་ཀྱི་སྐྱ་བརྩུན་བྱིས་
 ཡོད།

ལྷ་ཁང་དེའི་རྩོན་གཙོ་ནི་སྐྱ་རྒྱ་རྒྱ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱ་ཞིག་ཡོད་ལྷ་ཁང་སྐྱེན་པ་མཚན་ལའང་

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་བཏུན་པ་པོད་ཏུ་ཁྱི་བཞུགས་ལེབས་སྐྱེལ་ཏུ་བཏང་བའི་གོང་མའི་རྒྱ་ཚབ་ཀྱིས་འབྲེལ་...
 ཡོང་ནས་པོ་ཏུ་ལས་ལུལ་བ་དང་། མཚན་བྱང་དེའི་ཕོད་ཚར་ཚིང་གོང་མ་ཚན་ལུང་གིས་དགེ་སྲོང་གི་ཚོས་
 གོས་ཀྱིན་པའི་འདྲ་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་རྟ་ལོར་(སྤྱི་ལོ་1762ལོ) རྒྱ་...
 ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་བཏུན་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་པོ་ཏུ་ལས་ཁྱི་བཞུགས་གནང་སྐབས་གོང་མའི་རྒྱ་ཚབ་ཀྱིས་...
 འབྲེལ་ཡོང་དེ་ལུལ་བ་ཞིག་ཡིན། མཚན་བྱང་གི་མཐའ་སྐར་ཏུ་བྱུག་དྲོད་དང་། རྗེ་ཡབ་ལྷན་གསུམ། རྗེ་པོ་རྗེ་
 དཔལ་ལྷན་ལ་ཉི་ལ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་བཞེ་བ་ཏུ་ག་པ་བཏུན་པ་སོགས་ཀྱི་འདྲ་སྐྱ་བཞུགས་ཡོད། ལུང་
 རོས་སུ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་བཅུ་གསུམ་པ་བྱུང་བཏུན་རྒྱ་མཚོས་བཞེངས་པའི་སྐྱ་རྒྱ་རྒྱ་དུལ་ལྷང་ཚིག་ཁྱི་...
 ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་རྟ་རས་གཟིགས་ལྷགས་རྗེ་ཚེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྐྱ་གེལ་རྒྱུ་རང་འབྲིག་ཡོད་པ་...
 ཞིག་དེའི་བྱང་ཏུ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་བཞུགས་ཁྱི་ཞིག་བཅས་ཡོད། ས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་ནི་པོ་བྱང་དམར་པོའི་ནང་
 གི་ལྷ་ཁང་གལ་ཚེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་རྒྱ་སྐྱེ་ཡང་ཤིང་རོས་འཇམ་ལྷ་བའི་གསེར་བུམ་དཀྱུག་པ་
 སོགས་ཀྱི་མཇེད་སྐོ་ཚེ་ཁག་རྣམས་གོང་མ་ཚན་ལུང་གི་ཞལ་ཐང་དེའི་མཏུན་ཏུ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད།

རྗེས་བསྐྱེད་ཁང་(ལུན་ཚོགས་བོད་པ་ཡང་ཟེར) དེའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་བཞེ་བཞུ་དང་བཅུ་གསུམ་ཡོད་...
 ཅིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་ནང་གསེར་ཟངས་ལས་བྱུང་བའི་རྗེས་བསྐྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། ཤར་རོས་
 བདེ་མཚོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དཀྱིལ་ཏུ་གསང་བ་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར། ལུང་རོས་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་བཅས་ཡིན། གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྐབས་ཉམས་ལེན་
 པའི་ཡིད་དམ་ཏུ་བསྟེན་གྱི་ཡོད། རྗེས་བསྐྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་རྟ་བཙས་རོ་བྱངས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་
 དེ་དག་གོང་མ་ཚན་ལུང་གི་གནང་ཞིང་། རྒྱ་གསེར་ལས་བྱུང་པ། ལྷེད་ཏུ་ཚིང་ཚན་ལུང་ལོར་བཟོས་ཞེས་རྒྱ་
 ཡིག་བོད་ཡོད།

ལྷ་མ་རྒྱ་ཁང་ནང་སྐྱ་བྲགས་ཅན་གྱི་ལྷ་མ་ཚོའི་འདྲ་སྐྱ་བཞུགས་ཡོད་སྐབས་ལྷ་མ་རྒྱ་ཁང་ཞེས་མཚན་
 ཏུ་གསོལ་ཞིང་། ལྷ་ཁང་གི་རྒྱ་ཁྱི་ལ་སྤྱི་བཞེ་བཞུ་དང་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། དཔུས་སུ་རྗེ་ཚོང་ཁ་པ་
 དང་། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་བཏུན་པ། བཏུན་པ། བཏུན་པ། དགུ་པ། བཅུ་གཅིག་པ། བཅུ་གཉིས་པ་
 སོགས་ཀྱི་འདྲ་སྐྱ་དང་། བྱང་རོས་ཀྱི་ཚོས་གཤོམ་ནང་ཏུ་སྐྱར་རྒྱལ་བཅན་པོ་དང་། ལྷ་མ་སྐྱ་བྲགས་ཅན།
 མཁས་དབང་གྲགས་ཅན་སོགས་ཀྱི་འདྲ་སྐྱ་བཏུན་སྐབས་ཤིག་གས་བཞུགས་ཡོད།

བུམས་ཁང་ལ་(དགའ་ལྷན་སྐྱ་ཚོགས་འབྲེལ་ཡང་ཟེར) རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་བཞེ་བཞུ་དང་བཏུན་ཅམ་ཡོད་...
 ཅིང་། རྗེན་གཙོར་རྗེ་བཏུན་བུམས་པ་མགོན་པོའི་སྐྱ་གསེར་ཟངས་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ལྷ་ཁང་གི་དཔུས་སུ་
 བཞུགས་ཡོད་པས་བུམས་ཁང་ཞེས་སུ་གྲགས།

པོ་བྱང་དམར་པོའི་ནང་གི་གསེར་རྒྱང་ལྷ་ཁང་ནི་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་གཏུང་རྗེན་བཞུགས་ལུལ་ཏེ། རྒྱ་
 ལའི་ལྷ་མ་དགོངས་པ་རྗེ་གས་རྗེས་སྐྱ་དམར་གཏུང་དེར་སྐྱ་རྟ་གས་དང་ཉི་བཟང་སོགས་ཀྱིས་སྐྱུང་བྱས་ཏེ་

མཚན་རྟོག་གི་བུ་མ་པའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་དང་ལྡན་སྒྲིལ་འཁྲུ་ནས་མཚན་འབྲུལ་དང་མཚན་ཁ་ལྷན་ས་པོ་དང་།
 སོ་བུར་དམར་པོའི་ནང་དུ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་། སྐྱེས་པའི་ལོ་ན་མ་བཅུ་གསུམ་པ་བར་གྱི་
 བསེར་རྒྱང་བརྒྱུད་བཞུགས་ཡོད་པའི་ཚོད་ནས་ལ་ལར་གསེར་རྒྱང་ལྷ་ཁང་ཚོགས་སྤྲུལ་ཡོད་ཅིང་། ལ་ལར་
 བསེར་རྒྱང་ལྷ་ཁང་མེད་པས་ལྷན་ཅིག་དུ་ཡོད།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་གསེར་རྒྱང་འཇམ་སྒྲིབ་རྒྱུ་གཅིག་ཁང་ནི་སོ་བུར་དམར་པོའི་ཚམས་...
 ཚེས་མིང་ཞི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐོན་སྤྲུལ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཁྲིན་ལ་སྐྱེས་པའི་བཞི་བཞི་བརྒྱུ་ལྷ་བཅུ་དག་གིས་དང་།
 མཚན་ཚད་ལ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་ལྷན་སྤྲུལ། བསེར་རྒྱང་གི་མཚན་ཚད་སྐྱེས་པའི་ལྷ་ག་ཅམ་བཅས་
 ཡོད། དེ་སོ་བུར་པོ་དེ་ལའི་གསེར་རྒྱང་ཚོད་ནས་མཚན་མིག་ཡིན། ལྷ་ཁང་དེའི་དབྱིལ་དུ་བཞུགས་པའི་
 བསེར་རྒྱང་ནི་འཇམ་སྒྲིབ་རྒྱུ་གཅིག་དང་དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་གཉིས་པའི་གསེར་
 རྒྱང་བཞུགས་ཡོད། བསེར་རྒྱང་ཁང་ནང་དུ་དེ་དུང་བའི་གསེགས་མཚན་རྟོག་བརྒྱུད་དང་། བསེར་རྒྱང་
 གི་མདུན་དུ་གསེར་བུ་མ་ལས་བཟོ་བའི་མཚན་ལ། བསེར་ཀོང་། སངས་སོར་། བུ་མ་པོ། མཚན་མེ་སྐྱེས་ས་
 ལྷ་ཚོགས་བཞུགས་ཡོད། དེ་མིན་དེ་སོ་བུར་གསེགས་ཡོད་དང་། འཕན། བྱི་ལུང་། རྒྱལ་མཚན་སྐྱེས་ས་
 མཚན་ཁྲུ་མ་སྐྱེས་ས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་སྤྲུལ་དེ་བས་བརྒྱུད་ཚགས་ལ། ཡིད་དུ་འོང་བཞིག་དུ་བྱུང་
 ཡོད།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་གསེར་རྒྱང་བཞུགས་ཡོད་པའི་ཁང་གི་རྒྱ་ཁྲིན་ལ་སྐྱེས་པའི་བཞི་བཞི་
 དང་བུ་བ་པོ་དེ་དུང་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་གི་དབྱིལ་སྤྲུལ་གསེར་རྒྱང་བུ་བ་པོ་འོད་འབར་དང་། མཚན་
 རྒྱང་དུ་ཚེ་འདི་པའི་འདྲ་སྐྱེས་པའི་བསེར་རྒྱང་གི་བུ་བ་པོ་དེ་དུང་དབྱིལ་ཅན་གྱི་མཚན་གཅིག་སྐྱེས་པའི་ཅིག་
 འབྲུམ་དུ་ཚེ་བཅུན་བུ་མས་པའི་སྐྱེས་དང་། མཚན་གསོམ་དང་སྐྱེས་པའི་འགྲིགས། ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་ཚེས་
 དཔེ་རང་འགྲིགས་སྐྱེས་ས་བཞུགས་ཡོད།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་གསེར་རྒྱང་དགེ་ལེགས་གཟི་འབར་ཁང་གི་རྒྱ་ཁྲིན་ལ་སྐྱེས་པའི་བཞི་བཞི་
 བརྒྱུད་བཅུ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། བསེར་རྒྱང་དགེ་ལེགས་གཟི་འབར་ནི་ལྷ་ཁང་གི་བུ་བ་པོ་སྤྲུལ་ཡོད། ལྷ་
 རྣམ་ཐོན་སྤྲུལ་ཚེ་འདི་པའི་འདྲ་སྐྱེས་སྐྱེས་ས་བཞུགས་ཡོད།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་གསེར་རྒྱང་ས་གསུམ་མཚན་དགའ་ཁང་ནང་དུ་གཙོ་པོ་གསེར་རྒྱང་
 རིན་པོ་ཚེ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། གཡས་གཡོན་དུ་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་ཚེས་དཔེ་རང་འགྲིགས། ལྷ་རྣམ་
 མཚན་སྤྲུལ་ཚེ་འདི་པའི་འདྲ་སྐྱེས་སྐྱེས་ས་བཞུགས་ཡོད། བསེར་རྒྱང་གི་གཡས་གཡོན་སྐྱེས་སྐྱེས་པའི་ལྷ་ཁང་
 བཞུགས་ཡོད། རྣམ་ཐོན་ནི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་ཁང་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་མ་སྐྱེས་སྐྱེས་ས་བཞུགས་ཡོད། ལྷ་མ་སྐྱེས་སྤྲུ་
 བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་ཡིན་པས་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་འདྲ་སྐྱེས་བཞུགས་ཡོད།

རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་བ་པོ་དང་བུ་བ་པོ་གསེར་རྒྱང་དགེ་ལེགས་འོད་འཛུལ་ལྷ་ཁང་གི་གནས་ལུལ་དེ་སོགས་

མར་གྲ་གཤམ་ཡིན་ཅོང་། རྗེས་སྐྱེ་གྲ་གཤམ་བཞིག་སྟེ་གསེར་རྒྱུ་ཁང་བཞེང་བ་རེད། དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྟེ་
 བྱ་བཞི་བཞི་བཞུ་སྐྱེ་ཕུ་མ་ཅུ་མ་ལྟ་དང་། མཚོ་ཚད་ལ་སྟེ་བཅུ་བཞི་དང་གྲངས་རྒྱུ་བཞུད་བཅུ་བྱ་ལ། གསེར་
 རྒྱུ་རིན་པོ་ཚོའི་མཚོ་ཚད་ལ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་དང་གྲངས་རྒྱུ་བཞུད་ཕུ་བཞུད་བཅས་ཡོད། རོག་གི་ས་
 འཛིན་ནས་ཅེ་མའི་ཉི་མུ་བར་མོག་ཅེ་གས་གསུམ་ཙམ་ཟེན་ཡོད་པས་མོ་བྲང་པོ་ ཏེ་ལའི་གསེར་ རྒྱུ་ལ་ནང་གི་...
 མཚོ་མོས་གིག་ཡིན། གསེར་རྒྱུ་དགེ་ལེགས་འདོད་འཛོལ་ལྟ་ཁང་གི་བྲང་རོས་སྐྱེ་ཡོད། དེའི་མཛུན་དུ་རྗེ་
 འདི་པའི་འདྲ་སྐྱེ་དང་། ལྷ་རྟིག་རོག་གི་ཉི་ལུ་ཙམ་སྟེང་རྒྱུད་ལས་བཅོས་པའི་མཛུན་ལ། མཚོད་ཁྲིའི་མཛུན་
 དུ་དགར་ཡོལ་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅ་ཅེན། བྱ་བྱ་ལ། དེ་མིན་རིན་པོ་ཚོ་སྐྱོ་ཚོགས་ལས་བཅོས་པའི་མཚོད་པའི་ཡོ་
 བྱད་མོགས་བསྐྱེགས་ཡོད། ལྷ་ཁང་གི་སྟེང་ནས་དར་གོས་ལས་བཅོས་པའི་འཕམ་དང་། ལྷ་ལྷ་ལ། ཏེ་བ།
 ལྷ་བཅེགས། ལྷ་ལ་མཚན་སོགས་དབྱེད་སྟེ་གིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་སྟེང་མོག་གི་སྟེགས་བཞིའི་ཅིག་ལྷེབས་སྐྱེ་རྒྱལ་
 བ་སྐྱེ་སྟེང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་ཚོའི་མཚན་པ་རྣམས་ལྷ་འབྲེལ་རི་མོ་བཞིན་དུ་ལྷེབས་རིས་སྐྱེ་བྱིས་ཡོད། དེའི་
 ཁོད་དུ་ཚིང་གོང་གུས་ཁྲི་མོ་སོ་བཞི་ཡོང་། (སྟེ་མོ་ 1908ལ) རྗེ་ཉིད་རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་དུ་ཡེབས་ཏེ་གོང་མ་གོང་
 ལུ་དང་གོང་ལྷམ་ཚེ་གི་ཐད་ཏེ་རྣམ་གཉིས་དང་མཚལ་འཕྲད་གནང་བ། རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་དུ་གཟིགས་སྐྱོར་
 གནང་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་བྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ལོ་རྒྱུས་རིན་ཐང་ཏེ་ཙང་ཚེན་པོ་ཡོད།

མོ་བྲང་དམར་པོའི་འཇུགས་སྐྱོན་གྱི་ནང་ནས་ཚོམས་ཚེན་དང་། ལྷ་ཁང་། གསེར་རྒྱུ་ཁང་སོགས་
 ཚེ་ཁག་རྣམས་ལྷད། ད་དུང་མཚོད་ཁང་དང་། ཏེ་ལའི་ལྷ་མའི་སྐྱེ་འཁོར་མི་སྐྱེའི་བཞུགས་གཤམ་སོགས་ཀྱང་
 ཡོད།

མོ་བྲང་དམར་པོ་བཞེངས་པ་ནས་བཟུང་ཏེ་ཏེ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་སྟེང་བཏུན་པའི་བར་ཏེ་ལམ་དུས་རབས་ལྷུད་
 ག་ཙམ་གྱི་རིང་རྒྱན་གཏན་གྱི་ཉམས་གསོ་བྱས་པ་ལྷད་དེ་མིན་འཇུར་བ་ཚེ་བ་བྱུང་ཟེད། ཏེ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་
 སྟེང་བཏུན་པ་དགོངས་པ་རྗེས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་སྟེང་དགུ་པ་དགོངས་པ་རྗེས་པའི་བར་གྱི་དུས་རབས་
 ལྷུད་ག་ཙམ་གྱི་རིང་མོ་བྲང་དམར་པོའི་ཅེ་མོག་ལ་འཇུར་རྟོག་ཅུང་གསལ་ཙམ་བྱུང་ཡོད། སྐྱེ་སྟེང་བཏུན་
 པའི་གསེར་རྒྱུ་བཞུགས་ལྷལ་དུ་མོ་བྲང་དམར་པོའི་སྟེ་བྲང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་འཇུར་བཅོས་བྱས་ཏེ།
 ཅིག་པ་མཚོ་ཏེ་བྲང་ནས་ཅེ་མོར་གསེར་ཟངས་ཀྱི་རྒྱ་ཕིབས་སྟོན། སྐྱེ་སྟེང་བཞུད་པ་དགོངས་པ་རྗེས་ལྗེས་
 ལྷུང་མོ་བྲང་དམར་པོའི་བྲང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་འཇུར་བཅོས་བྱས་ནས་གསེར་རྒྱུ་ཁང་བཞེངས། ཅིག་
 པ་མཚོ་ཏེ་བྲང་སྟེ་ཅེ་མོར་རྒྱ་ཕིབས་སྟོན། སྐྱེ་སྟེང་དགུ་པ་དགོངས་པ་རྗེས་པའི་རྗེས་སྐྱེ་སྟེང་ལང་སྐྱེ་
 སྟེང་བཞུད་པའི་གསེར་རྒྱུ་ཁང་གི་གར་རོས་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་འཇུར་བཅོས་བྱས་ཏེ་གསེར་...
 རྒྱུ་ཁང་བཞེངས་ཏེ་ཅིག་པ་མཚོ་ཏེ་བྲང་ཞིང་། ཅེ་མོར་རྒྱ་ཕིབས་སྟོན་པ་བཅས་ཀྱི་འཇུར་རྟོག་བྱུང་ཡོད།
 ཏེ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་སྟེང་བཅུ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ། བཅུ་གཉིས་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྲི་བཞུགས་དུས་ལྷན་རིང་པོ་
 མིན་པས། ཁོང་གསུམ་ལ་གསེར་རྒྱུ་ཁང་དམིགས་སྐྱེ་བཞེངས་ཟེད་ལ། དུས་ཚོད་དེའི་རིང་ལ་མོ་བྲང་པོ་

དེ་ལས་ལས་ལས་ཀྱི་ལས་ལྔ་ཚེ་བ་ཕྱད་བྱུང་མེད། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐུ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་ནི་སྐུ་སྤྱོད་རིམ་ཕྱོད་
ཀྱི་ནང་ནས་ཁོ་བོ་བཞུགས་དུས་ཚོད་ཅུང་ཤིང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་སྐུ་ཚེ་སྤྱད་ལ་སོ་བྱུང་དཀར་པོའི་
ཤར་རྒྱུད་ཚེ་སོག་དུ་གཟིམ་རྒྱུད་ཁག་ཅིག་གསར་བཞེངས་གནང་བར་ཤར་རྒྱུད་གཟིམ་རྒྱུད་འཕེལ་ཉི་འོད་ཤར་
ཟེར་ཞིང་། ཁོང་དགོངས་པ་རྒྱལ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྷོ་ལོ་ 1934 ལོར་སོ་བྱུང་དཀར་པོའི་རྩལ་ལོ་སྐུ་གྲ་གཤམ་ནས་
ཁག་ཅིག་བཞིག་སྟེ་གསེར་རྒྱུད་ལྷ་ཁང་བཞེངས་། ལྷོ་ལོ་ 1936 ལོར་ལེགས་ལྷབ་ཟིན་པ་དེད།

དེ་ལས་རང་དེའི་རྒྱན་མངར་མཚིས་པའི་མཚོ་ཚད་སྟེ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྟེ་བཞི་
ཁྲི་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ། བཞིད་ཚགས་ཡིད་འོང་ལྟན་པའི་སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལ་འདི་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐུ་སྤྱོད་
བཅུ་གསུམ་པ་ལྷབ་བརྟན་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་དུས་ལ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན།

(གསུམ་པ)

སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལའི་འཇུགས་སྐྱུན་ལེགས་ལྷབ་བྱུང་བ་དེས་རང་རྒྱལ་གནའ་རབས་ཀྱི་ཕོད་རིགས་མི་.....
དཀར་ས་ཚོའི་ལས་ལས་སྐུ་ཅལ་གྱི་རྒྱན་སྤྱོད་བཟང་པོའི་རང་བཞིན་མཚོན་པ་དང་། སོ་བྱུང་འདིའི་
རི་མོའི་སྐུ་ཅལ་དང་བཞུགས་དཀོལ་དེ་མེན་ལག་གེས་བཟོ་ཅལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཕོད་རིགས་མི་...
དཀར་ས་ཀྱི་སྐུ་ཅལ་སྐྱུ་ཚང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མཚོང་བྱུང་གྱི་ཡོད། སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལའི་འཇུགས་སྐྱུན་སྐུ་ཅལ་
ཀྱི་ཁོང་རི་མོ་ནི་བྱུང་ཚ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟེབས་ལྷིས། ཐང་ག་ མཚོས་རྒྱན་ཚོན་རིས་བཅས་
ཀྱི་ཐད་ནས་མཚོན་བྱུང།

གནའ་ཕོད་ཕོད་རིགས་ཀྱི་རི་མོའི་སྐུ་ཅལ་ནི་སོ་བྱུང་ལྟན་ཤིང་དང་མཐུན་ཚང་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་
འཇུག་ལྟན་པ་ཞིག་དེད། མིང་དང་ཚིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཕོད་རིགས་ཀྱི་རི་མོ་གོང་འཕེལ་གསར་བ་བྱུང་
ཞིང་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལ་བསྐྱུར་སྐྱུན་གནང་བ་དང་དེ་རྗེས་རྒྱུ་སྐྱུན་རིམ་པར་གནང་
སྐབས་ཕོད་ཁུལ་གྱི་ལེགས་མི་འདྲ་བའི་རི་མོ་བ་སྤྱོད་བྱུང་མང་པོ་ཞིག་གཅིག་རྒྱུད་བྱས་དེ་སོ་བྱུང་གི་ལྟེབས་...
རིས་འཕྲིར་བཅུག་པ་དང་། རི་མོ་བ་ཚོས་ལྟན་ཤིང་ནང་ལྟེབས་རིས་སྐྱ་གངས་ཁྲི་སྐབ་ལྟག་ཙམ་ལྷིས་སྐབས་
སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལ་འདི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྐུ་ཅལ་གྱི་སོ་བྱུང་ཞིག་དུ་དངོས་སུ་བྱུང་། སོ་བྱུང་པོ་དེ་ལའི་
ལྟེབས་ལྷིས་གངས་འཕོར་ཚེ་བ་དང་སྐྱུ་སྤྱོད་ཀ་ལེགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་བཅས་གིག་ཡོད་ལ། ཚོམས་ཆེན་ཆེ་རྒྱུད་
དང་། ལྷ་ཁང་ཁག་རྣམས་ལྷོ་ལོ་འོག་པར་འབྱུང་། གཟིམ་རྒྱུད་སོགས་ཚང་མར་ལྟེབས་རིས་མ་ལྷིས་པ་མེད།
ཚོམས་ཆེན་མེད་ཞི་སྐྱུ་ཚོགས་ཀྱི་བར་སོག་གཡབ་འོག་ཁོ་ནར་ལྟེབས་རིས་མི་འདྲ་བ་དུག་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་...
བརྒྱུད་ཙམ་ལྷིས་ཡོད་པ་དེ་དག་བརྟན་བྱ་མི་འདྲ་བ་དང་། ལྟན་སྐྱུ་ཚོགས་པ། ལྷིས་ཆ་ཅུང་པ། ཚོན་
གདང་རྣམ་པར་བྲུ་བ་བཅས་ཡོད། ལྟེབས་རིས་ཀྱི་བརྟན་བྱུང་པོ་རྒྱུ་སྤྱོད་མི་རྣམས་ཐར་དང་པོ་རྒྱུ་སྐྱུང་

